

RP 69/2006 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 15 och 19 kap. i sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att sjukförsäkringslagen ändras så att till lagen fogas bestämmelser om betalning av ersättning enligt sjukförsäkringslagen direkt till en serviceproducent som på basis av ett avtal med Folkpensionsanstalten endast har debiterat kunden för självriskandelen. Det föreslås också att bestämmelserna om erhållande och utlämnande av uppgifter ändras så att de möjliggör det ovan beskrivna direktersätt-

ningsförfarandet och utlämnande av sådana uppgifter som behövs för betalning av avgifter för samordning eller sammanlänkning av resor som ersätts enligt sjukförsäkringslagen och för förmedling av resor. Enligt förslaget ges den försäkrade ett separat skriftligt beslut om betalning av direktersättning bara om han eller hon ber om det.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge	3
1.1. Lagstiftning och praxis.....	3
1.2. Bedömning av nuläget	4
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	5
3. Propositionens konsekvenser	6
4. Beredningen av propositionen	6
DETALJMOTIVERING.....	7
1. Lagförslag.....	7
15 kap. Verkställighet.....	7
19 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter	7
2. Ikraftträdande.....	9
3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	9
LAGFÖRSLAG	10
om ändring av 15 och 19 kap. i sjukförsäkringslagen.....	10
BILAGA.....	13
PARALLELLTEXT	13
om ändring av 15 och 19 kap. i sjukförsäkringslagen.....	13

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) har en försäkrad rätt att få ersättning för de nödvändiga kostnader som åsamkats honom eller henne för behandling av en sjukdom. Det innebär att också nödvändiga resekostnader på grund av sjukdom, graviditet eller förlossning eller rehabilitering som Folkpensionsanstalten ordnar skall ersättas.

I 15 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen föreskrivs om betalning av ersättning till ett apotek, om apoteket för en försäkrads läkemedelsinköp har debiterat ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 5 kap. Ett sådant på lag grundat direktersättningsförfarande har tillämpats på läkemedelsersättningar sedan 1970. Om läkemedelsersättning betalas till ett apotek, meddelas den försäkrade inte ett skriftligt beslut om betalning av ersättning. Beslutet skall dock meddelas, om den försäkrade yrkar det inom sju dagar från den tidpunkt då han eller hon har betalt självriskandelen av läkemedlets pris till apoteket.

Enligt 19 kap. 1 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt sjukförsäkringslagen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt att för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av färdtjänstproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, såvida den som söker en förmån inte själv tillhandahåller dessa uppgifter. Med stöd av ovan nämnda moment har Pensionsanstalten också rätt

att av apotek få utredningar om en försäkrads ersättningsgilla läkemedelsinköp för genomförandet av direktersättningsförfarandet enligt 15 kap. 9 §.

Med stöd av 19 kap. 5 § 1 mom. 4 punkten i sjukförsäkringslagen har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att till apotek som tillämpar redovisningsförfarande i samband med köp av läkemedel med hjälp av teknisk anslutning lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad. Om personen är försäkrad, kan Folkpensionsanstalten dessutom informera apoteket om det kan överlåta läkemedel till den försäkrade till ett pris som är nedsatt med beloppet av sjukförsäkringsersättningen samt lämna uppgifter om de specialersättningsrättigheter för läkemedel som den försäkrade beviljats, ersättningsrättigheter i fråga om kliniska näringspreparat samt grundersättningsrättigheter i fråga om läkemedel som omfattas av begränsad grundersättning och om uppnående av den årliga självriskandelen.

För närvarande ersätts andra sjukvårdskostnader än läkemedelskostnader enligt direktersättningsförfarandet på basis av ramavtal mellan Folkpensionsanstalten och serviceproducenternas intresseorganisationer. I avtalen har man kommit överens om betalning av sjukvårdsersättning till serviceproducenten med stöd av fullmakt av en försäkrad. Fullmaktsavtal har ingåtts om ersättning för läkar- och tandläkararvoden, laboratorie- och röntgenundersökningar, fysioterapi, sjukvårdsåtgärder, åtgärder av specialtandtekniker samt taxi- och ambulanstransporter.

Serviceproducenten söker hos Folkpensionsanstalten den ersättning enligt sjukförsäkringslagen som skall beviljas en försäkrad med en fullmakt av den försäkrade. Ett avtal om fullmaktsförfarande påverkar inte serviceproducentens rätt att fastställa priset för sina tjänster eller ersättningen enligt sjukförsäkringslagen. Serviceproducenten kontrollerar

rar att kunden har ett giltigt sjukförsäkringskort (FPA-kort) och debiterar sedan kunden för skillnaden mellan läkararvodet, tandläkararvodet eller priset på undersökningen eller vården och ersättningen enligt sjukförsäkringslagen och, vid reseersättningar, självriskandelen enligt sjukförsäkringslagen.

Serviceproducenten skall söka ersättning hos Folkpensionsanstalten inom sex månader från tillhandahållandet av tjänsten eller genomförandet av resan. Ersättningen söks för flera försäkrade samtidigt mot redovisning, som beroende på tjänsten skall innehålla en utredning om vilken vård eller vilka undersökningar de försäkrade genomgått eller vilka resor de gjort. Till redovisningen skall dessutom bifogas ansökan om ersättning och fullmakt som respektive försäkrad har undertecknat.

Folkpensionsanstalten ger i enlighet med förvaltningslagen (434/2003) ett skriftligt beslut om alla avgöranden både till den försäkrade och serviceproducenten.

Enligt statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram strävar regeringen efter att förbättra kollektivtrafikens verksamhetsförutsättningar och servicenivå och utveckla samordningen av persontransporter samt nya sätt att sköta trafiken. Vid kommunikationsministeriet har en bredbasig arbetsgrupp för samordning av resor arbetat utgående från regeringsprogrammet. Arbetsgruppens betänkande, "Förvaltning och finansiering av organisationen av resor som samhället ersätter", blev klart i maj 2004. Utgående från arbetsgruppens förslag undertecknade kommunikationsministeriet, inrikesministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund ett samarbetsavtal i september 2004. I avtalet förbinder sig parterna att främja verksamheten för samordning av resor i hela landet i enlighet med de gemensamma principerna. Sjukförsäkringslagen ändrades från och med den 1 januari 2005 så att Folkpensionsanstalten av förmånsutgifterna kan betala den som med stöd av avtal samordnar resor en särskilt avtalad avgift för samordning och sammanlänkning av resor. Det föreskrevs också att Folkpensionsanstalten kan konkurrensutsätta dem som tillhandahåller tjänster för samordning av resor

samt trafikidkare som idkar beställningstrafik. I sjukförsäkringslagen infördes också en definition av det förmånligaste färd sättet när det gäller Folkpensionsanstaltens reseersättningar. I definitionen beaktades samordning och sammanlänkning av resor, servicetrafik och anropsstyrd kollektivtrafik samt samtransport med specialfordon.

Verksamheten för samordning av resor har inletts i enlighet med samarbetsavtalet som ett samarbete på länsnivå mellan olika aktörer. Målet är att före utgången av 2008 inrätta ca 20 reseservicecentraler och konkurrensutsätta de operatörer som samordnar resor. Reseservicecentralernas uppgift är att ta emot resebeställningar från kunder i anslutning till resor som samhället ersätter, kollektivtrafikinformation, samordning och sammanlänkning av transporter, förmedling av transporter till dem som kör, transportövervakning på individnivå, framtagande av faktureringsuppgifter och information om servicen.

1.2. Bedömning av nuläget

I gällande lag föreskrivs om betalning av ersättning till ett apotek, om apoteket för en försäkrads läkemedelsinköp har debiterat ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt sjukförsäkringslagen. Det finns inga bestämmelser i lag om ett motsvarande förfarande i fråga om sjukvårdsersättningar och resekostnader, utan förfarandet har grundat sig på avtal och den försäkrades skriftliga fullmakt till serviceproducenten. Den försäkrade har också fått ett skriftligt beslut om betalning av ersättning till serviceproducenten, medan det i fråga om förfarandet med direktersättning till apotek föreskrivs i lag att ett skriftligt beslut endast ges på den försäkrades begäran.

I en servicesituation upptar ifyllandet av ansökan om ersättning och fullmakt såväl kundens som serviceproducentens tid. Ibland är det svårt att t.ex. vid en transport få en fullmakt på grund av att kunden till följd av sjukdom är oförmögen att underteckna den. I förfarandet med direktersättning för läkemedel visar kunden sitt sjukförsäkringskort i apoteket. Det har ansetts vara ett sätt för kunden att uttrycka sin önskan att få direktersättning för läkemedlen av apoteket. Ett mot-

svarande förfarande lämpar sig också för vårdssituationer och för resor på grund av sjukdom när serviceproducenten har ingått ett avtal om direktersättning med Folkpensionsanstalten.

När en försäkrad genom fullmaktsförfarande får undersökning, vård eller resa till ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt sjukförsäkringslagen, blir den försäkrade ofta förbryllad av att få ett beslut om betalning av ersättning till serviceproducenten i efterhand per post. En försäkrad som får ett beslut per post kan få den uppfattningen att det är den försäkrade själv som skall få ersättning även om det är fråga om delgivning av ett beslut till den försäkrade om betalning av ersättning till serviceproducenten. De försäkrade upplever också att det är onödigt att skicka ett beslut i efterhand, eftersom de redan fått ersättning då servicen gavs.

Verksamheten för samordning av resor grundar sig på ett samarbetsavtal på bred bas. Utifrån avtalet ingås under ledning av länsstyrelserna regionala samarbetsavtal om inrättande av reseservicecentraler. På basis av ett regionalt samarbetsavtal konkurransutsätter länsstyrelserna tjänsterna för samordning av resor och ingår avtal om verksamhet för samordning av resor med en operatör för alla parter del.

Det finns inga bestämmelser om reseservicecentralernas verksamhet på lagnivå förutom Folkpensionsanstaltens möjlighet enligt sjukförsäkringslagen att betala den som samordnar resor en särskilt avtalad avgift för samordning och sammanlänkning av resor. Folkpensionsanstalten kan också konkurransutsätta dem som tillhandahåller tjänster för samordning av resor. I kommunikationsministeriets förordning om statsunderstöd för kollektivtrafik (64/2002) har reseservicecentral definierats som ett verksamhetsställe som tar emot transportbeställningar från kunder eller offentliga samfund, styr kunderna till den linje- eller köptrafik som lämpar sig för deras behov, samordnar resor till reskedjor eller planerar rutter på basis av beställningar från kunder eller offentliga samfund och förmedlar de trafikhelheter som samordningen resulterar i till den som kör trafiken.

Folkpensionsanstalten ersätter resor som görs på grund av sjukdom och rehabilitering.

Alla försäkrade kan i princip vara ersättningstagare. De resor som ersätts görs för det mesta slumpmässigt och oregelbundet. En och samma försäkrad kan en dag behöva transport ensam med taxi och en annan dag använda samtransport. Det går inte att skapa en sådan enhetlig kundprofil för Folkpensionsanstaltens kunder som reseservicecentralerna kunde använda sig av. På grund av en vid kundkrets som inte kan anges på förhand är det i praktiken svårt att behandla kunduppgifter med kundens samtycke i samband med beställningen av en resa. En förutsättning för att verksamheten för samordning av resor skall lyckas är att reseservicecentralerna förfogar över de kunduppgifter som behövs vid samordning av resor och betalning av ersättning, såsom t.ex. uppgifter om hurvida en person omfattas av sjukförsäkringen och om rätten att använda specialfordon.

Enligt sjukförsäkringslagen är den avgift på grund av samordning av resor som betalas till reseservicecentralen bunden till den resa som ersätts. De taxiföretagare som ingått ett fullmaktsavtal debiterar kunderna för den självriskandel som anges i sjukförsäkringslagen och Folkpensionsanstalten betalar sjukförsäkringsersättningen till företagarna enligt redovisningsförfarandet. Taxiföretagarnas redovisningar och avgifterna till de reseservicecentraler som samordnar resorna behandlas inte nödvändigtvis samtidigt vid Folkpensionsanstalten. För att säkerställa att reseersättningarna och avgiften för samordning är korrekta är det nödvändigt att reseservicecentralen lämnar Folkpensionsanstalten de uppgifter om den transporterade personen som behövs för betalning av reseersättningen och avgiften för samordning.

För att verksamheten för samordning av resor skall lyckas på det sätt som anges i den gällande sjukförsäkringslagen förutsätts att behandlingen av personuppgifter i anslutning till samordning av resor regleras genom lag.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att 15 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen ändras så att till lagen fogas en bestämmelse om betalning av ersättning enligt sjukförsäkringslagen direkt till

en serviceproducent som på basis av ett avtal med Folkpensionsanstalten endast har debiterat kunden för självriskandelen. Det föreslås också att med avvikelse från förfarandet enligt förvaltningslagen en försäkrad i de ovan nämnda fallen skall ges ett skriftligt beslut endast på begäran. Om ersättning vägras helt eller delvis, skickas emellertid alltid ett skriftligt beslut till den försäkrade och serviceproducenten.

I propositionen föreslås att till 19 kap. 1 § fogas nya 3 och 4 mom., där det föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att av serviceproducenterna få de uppgifter som behövs för genomförandet av direktersättningsförfarandet och av dem som med stöd av avtal samordnar resor de uppgifter som behövs för betalning av avgifter för samordning och sammanlänkning av resor som ersätts enligt sjukförsäkringslagen. Det föreslås också att 19 kap. 5 § 1 mom. 4 punkten i sjukförsäkringslagen ändras så att till punkten fogas en bestämmelse om utlämnande av uppgifter till serviceproducenterna i samband med transporter eller besök för undersökning eller vård när direktersättningsförfarandet skall tillämpas. Det föreslås också att Folkpensionsanstalten skall kunna lämna den som med stöd av avtal samordnar resor de uppgifter om en försäkrad som behövs vid förmedling av resor. I praktiken kan uppgifter lämnas ut i de fall då Folkpensionsanstalten och serviceproducenten eller den som samordnar resor har teknisk anslutning. Genom förmedling av uppgifter kan man försäkra sig om att direktersättningen är korrekt bland annat när det gäller tillhörighet till sjukförsäkringen eller uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader.

3. Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna har inga verkningar med avseende på beloppen av de förmåner eller ersättningar som betalas till de försäkrade.

Antalet beslut om ersättning för läkar- och tandläkararvoden, undersökning och vård

samt resor uppgick 2005 till 25 000 -30 000 per dygn. Antalet fall av ersättning för läkar- och tandläkararvoden samt undersökning och vård uppgick 2005 till sammanlagt ca 3,8 miljoner. År 2005 ersattes 58 % av alla kostnader för läkar- och tandläkararvoden samt undersökning och vård genom fullmaktsförfarande. Antalet enkelresor som ersattes genom fullmaktsförfarandet uppgick 2005 till ca 1,9 miljoner, vilket är ca 47 % av alla ersatta resor. Varje år ingår tiotals nya serviceproducenter avtal om fullmaktsförfarande och således ökar andelen kostnader som ersätts genom fullmaktsförfarandet hela tiden. Förfarandet med delgivning av skriftliga beslut i alla ersättningsfall är kostsamt och tungt.

Avskaffandet av fullmaktsförfarandet minskar det administrativa arbetet för serviceproducenterna och vid Folkpensionsanstaltens byråer. Dessutom minskar postningen av beslut när positiva beslut inte längre delges. Detta medför kostnadsbesparingar. Ändringen försvagar inte de försäkrades rättsställning.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten. Utlåtande om utkastet till proposition har begärts av justitieministeriet, kommunikationsministeriet, dataombudsmannens byrå, Finlands Läkarförbund, Finlands Tandläkarförbund, Suomen Taksiliitto, Suomen sairaankuljetusliitto, Läkarföretagens Förening, Finlands Fysioterapiföretagare rf, Suomen Fysioterapeuttiliitto – Finlands Fysioterapeutförbund ry, Finlands sjuksköterskeförbund rf, Erikoishammasteknikkoliitto och Social- och Hälsoorganisationernas samarbetsförening SAF r.y. De organisationer som gett utlåtande ansåg i regel att det är motiverat att utvidga direktersättningsförfarandet. Några organisationer förhöll sig neutralt till propositionen. Ministerierna och dataombudsmannens byrå hade inget att anmärka på ändringsförslaget.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

15 kap. Verkställighet

9 §. Direktersättnings för farandet. I 1 mom. föreskrivs om betalning av ersättning till ett apotek, om apoteket för en försäkrads läkemedelsinköp har debiterat ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 5 kap. I propositionen föreslås att 1 mom. ändras så att till momentet även fogas bestämmelser om betalning av ersättning enligt sjukförsäkringslagen till en serviceproducent när en försäkrad till serviceproducenten har betalt läkararvode, tandläkararvode eller självriskandelen av kostnaderna för undersökning eller vård samt bestämmelser om betalning av ersättning enligt sjukförsäkringslagen till en färdtjänstproducent när en försäkrad till färdtjänstproducenten har betalt självriskandelen av priset på en resa. Förfarandet gäller även när den årliga självriskandelen för resekostnader har uppnåtts och kunden har fått ett kort som visar att självriskandelen har uppnåtts av Folkpensionsanstalten. Tillämpningen av direktersättningsförfarandet förutsätter att serviceproducenten och Folkpensionsanstalten har ingått ett avtal.

Även om de skriftliga fullmakterna av kunderna avskaffas i direktersättningsförfarandet, är det fortfarande fråga om ett förfarande som grundar sig på kundens uttryckliga viljeyttring. När en kund betalar läkararvode, tandläkararvode eller kostnader för undersökning eller vård till serviceproducenten till ett belopp som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt sjukförsäkringslagen, godkänner kunden medvetet förfarandet och överför därmed rätten till ersättning till serviceproducenten. En kund har fortfarande rätt att, om han eller hon så önskar, betala hela läkar- eller tandläkararvodet eller hela priset för undersökning eller vård eller för en resa till serviceproducenten och själv söka ersättningen enligt sjukförsäkringslagen hos Folkpensionsanstalten.

Förfarandet enligt 2 mom. avviker från förvaltningslagen. När läkemedelsersättning med stöd av 1 mom. betalas till ett apotek ges den försäkrade ett skriftligt beslut endast om den försäkrade yrkar det inom sju dagar från den tidpunkt då han eller hon har betalt självriskandelen av läkemedlets pris till apoteket. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det från förvaltningslagen avvikande förfarandet även gäller ersättning av kostnader för sjukvård när förfarandet med direktersättning tillämpas. I sådana fall meddelas ett skriftligt beslut endast på begäran av den försäkrade.

Dessutom föreslås en längre tidsfrist för begäran om beslut så att den försäkrade alltid då direktersättningsförfarandet tillämpas skall begära beslut inom sex månader från det att läkemedlet köptes eller tjänsten tillhandahölls. Apoteken och serviceproducenterna skall lämna sina redovisningar till Folkpensionsanstalten inom avtalad tid. Den avtalade tidsfristen för lämnande av redovisning kan vara en månad eller längre. Om ett beslut skall krävas inom sju dagar från det att läkemedlet köptes eller tjänsten tillhandahölls, kan kunden ändå inte få beslutet innan Folkpensionsanstalten har fått serviceproducentens redovisning. Därför är det skäl att även ge kunden längre tid att reagera.

Bestämmelsen försvagar inte de försäkrades rätt till ändringssökande enligt grundlagen, eftersom de fortsättningsvis kommer att ha rätt att få motiverade beslut skriftligen om de så önskar. I direktersättningsförfarandet är det i allmänhet fråga om ett avgörande som är positivt för den försäkrade och således finns det inte något nämnvärt behov av ändringssökande. I de fall då ersättning inte kan betalas, skall ett skriftligt beslut alltid ges.

19 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §. Rätt att få uppgifter. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., till vilket överförs bestämmelsen i 2 mom. om Folkpensionsanstaltens rätt att, utan hinder

av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, av apotek få utredningar om en försäkrads ersättningsgilla läkemedelsinköp för genomförandet av direktersättningsförfarandet enligt 15 kap. 9 §. I 3 mom. föreslås också en bestämmelse enligt vilken Folkpensionsanstalten har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, utöver de ovan nämnda utredningarna av apotek, få de uppgifter som behövs för genomförandet av direktersättningsförfarandet av andra serviceproducenter som omfattas av direktersättningsförfarandet. Sådana uppgifter om läkar- och tandläkarbesök samt om undersökning och vård som föreskrivits av läkare eller tandläkare är t.ex. den försäkrades namn och personbeteckning, besöksdatum, undersöknings- eller vårdåtgärd, totalpriset på tjänsten, det pris nedsatt med beloppet av sjukförsäkringsersättningen som den försäkrade har betalt samt betalningsdag. För ersättning av läkar- och tandläkarvoden behövs dessutom läkarens eller tandläkarens namn och sjukförsäkringsnummer samt uppgift om huruvida vården givits av specialist eller specialtandläkare. För ersättning av kostnader för undersökning och vård som ordinerats av läkare eller tandläkare behövs namnet på den läkare eller tandläkare som ordinerat undersökningen eller vården, försäkringsnummer samt tidpunkt och plats för ordinationen. Dessutom behövs uppgifter om den verksamhetsenhet eller yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utfört undersökningen eller gett vården.

För ersättning av resor behövs t.ex. den försäkrades namn och personbeteckning, uppgifter om varifrån resan har beställts (reseservicecentral eller något annat ställe), resdagen, färdstället, resrutten, de totala kostnaderna för resan, den självriskandel enligt sjukförsäkringslagen som den försäkrade har betalt samt färdtjänstproducentens namn och FO-nummer.

Det föreslås dessutom att till paragrafen fogas en bestämmelse om Folkpensionsanstaltens rätt att av den som enligt 20 kap. 5 § med stöd av avtal samordnar resor få de uppgifter som behövs för betalning av avgifter för samordning och sammanlänkning av re-

sor som ersätts enligt sjukförsäkringslagen (4 mom.).

Med stöd av 20 kap. 5 § kan Folkpensionsanstalten av förmånsutgifterna betala den som med stöd av avtal sköter samordning av resor en avgift för samordning och sammanlänkning av resor som ersätts enligt denna lag. Angående avgiftens belopp överenskomms särskilt i respektive fall. För betalning av avgiften behöver Folkpensionsanstalten uppgifter om den försäkrades resor, som ersätts enligt denna lag och som en reseservicecentral som sköter samordning av resor har förmedlat. Nödvändiga uppgifter är t.ex. den försäkrades personbeteckning, datum och klockslag för resan, resmålet, uppgift om fastställandet av nödvändigt färdställe, det färdställe som använts, färdtjänstproducentens namn och FO-nummer, antalet personer som rest i samma transport och beloppet av avgiften för samordning.

5 §. Utlämnande av uppgifter i vissa fall. I 1 mom. 4 punkten föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna uppgifter om den försäkrade till apotek som tillämpar redovisningsförfarandet i samband med köp av läkemedel med hjälp av teknisk anslutning. Det föreslås att paragrafen ändras så att till den även fogas en bestämmelse om utlämnande av uppgifter till serviceproducenter i samband med transporter eller besök för undersökning eller vård, när direktersättningsförfarandet skall tillämpas. Färdtjänstproducenterna kan även informeras om uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader. Eftersom särskilda bestämmelser om teknisk anslutning finns i 19 kap. 10 §, föreskrivs för tydlighetens skull inte om teknisk anslutning i den här punkten. I praktiken kan uppgifter lämnas på ett fungerande sätt när en teknisk anslutning har upprättats.

För att kunna försäkra sig om att direktersättningsförfarandet är tillämpligt är det viktigt att serviceproducenten får uppgifter om huruvida en person är medlem av en arbetsplatskassa. Direktersättningsförfarandet tillämpas inte på personer som är medlemmar av en arbetsplatskassa. För att direktersättningsförfarandet över huvud taget skall kunna tillämpas och ersättning enligt sjukförsäk-

ringslagen betalas till en person är det viktigt att serviceproducenten också får aktuella uppgifter om huruvida personen i fråga omfattas av sjukförsäkringen i Finland. För närvarande kontrollerar serviceproducenten en persons tillhörighet till försäkringen i sjukförsäkringskortet. Med hjälp av teknisk anslutning kan serviceproducenten få aktuell information om tillhörighet till sjukförsäkringen. En person kan nämligen ha ett sjukförsäkringskort trots att han eller hon inte är försäkrad i Finland, om sjukförsäkringskortet inte har återlämnats när sjukförsäkringen upphörde. Genom att serviceproducenterna vid tillämpning av direktersättningsförfarandet får aktuella uppgifter om en försäkrad kan man säkerställa att ersättningen är korrekt, förhindra felaktigheter och undvika det utredningsarbete som de föranleder liksom eventuella återkrav av ersättningar i efterhand.

Folkpensionsanstalten kan betala en avgift för samordning eller sammanlänkning av resor till den som med stöd av avtal sköter samordning av resor endast om resan ersätts enligt sjukförsäkringslagen. Den som samordnar resor kan vid förmedling av resor behöva Folkpensionsanstaltens uppgifter om en försäkrad. Sådana nödvändiga uppgifter för samordning av resor är uppgift om huruvida kunden omfattas av sjukförsäkringen, den försäkrades namn och officiella adress, uppgifter om uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader och om den försäkrades rätt att använda specialfordon. Rätt att använda specialfordon har bland annat sådana gravt handikappade som avses i 9 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005). Dessutom kan Folkpensionsanstalten för en försäkrads resor enligt sjukförsäkringslagen inneha ett läkarintyg, där det anges att den försäkrade på grund av sitt hälsotillstånd har rätt att använda specialfordon för en viss tid.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Till den del propositionen gäller erhållande och utlämnande av personuppgifter har den beröringspunkter med det skydd för privatlivet och för personuppgifter som avses i 10 § 1 mom. i grundlagen. I 10 § 1 mom. i grundlagen tryggas vars och ens privatliv och förutsätts att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Frågan om huruvida det skall vara tillåtet att ingripa i skyddet för privatlivet har bedömts mot bakgrund av de allmänna villkoren för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna. I lagförslaget är utlämnandet av personuppgifter bundet till direktersättningsförfarandet och samordningen av resor. Erhållande och utlämnande av uppgifter har begränsats till uppgifter som är nödvändiga för ändamålet. De viktigaste personuppgifterna som lämnas ut har dessutom specificerats. Det utlämnande av uppgifter som föreslås kan ske med hjälp av teknisk anslutning. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 12/2002 rd konstaterat att kravet på bestämmelse i lag också omspannar möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning. I den gällande lagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning och om villkoren för öppnande av en teknisk anslutning.

Enligt regeringens uppfattning kränker den föreslagna lagen inte de grundläggande fri- och rättigheterna och den kan således behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 15 och 19 kap. i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 15 kap. 9 §, 19 kap. 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom. av den 19 kap. 5 § 1 mom. sådan den lyder i lag 885/2005, samt *fogas* till 19 kap. 1 § nya 3 och 4 mom. som följer:

15 kap.

Verkställighet

9 §

Direktorsättningsförfarande

Om ett apotek för en försäkrads läkemedelsinköp har debiterat ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 5 kap. eller om en serviceproducent har debiterat en försäkrad för läkararvode, tandläkararvode eller ett pris för undersökning eller vård som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 3 kap. eller om en färdtjänstproducent har debiterat en försäkrad för den i 4 kap. 7 § avsedda självriskandelen av priset för en resa, kan ersättningen betalas till apoteket eller serviceproducenten på basis av redovisning som apoteket eller serviceproducenten gör enligt vad som avtalas särskilt.

Om ersättning enligt sjukförsäkringslagen med stöd av 1 mom. betalas till apoteket eller serviceproducenten, ges den försäkrade inte ett skriftligt beslut om betalning av ersättningen. Ett beslut skall dock ges, om den för-

säkrade yrkar det. Yrkandet skall framställas inom sex månader från det att läkemedlet köptes eller tjänsten tillhandahölls.

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att få uppgifter

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt att för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av färdtjänst-

producenter, socialserviceproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, såvida den som söker förmånen inte själv tillhandahåller dessa uppgifter.

Dessutom har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för betalning av ersättning enligt 15 kap. 9 § av apotek eller serviceproducenter få uppgifter om namn och personbe-teckning på försäkrade samt för betalning av nämnda ersättning nödvändiga utredningar

1) av apotek om en försäkrads ersättningsgilla läkemedelsinköp enligt 5 kap.,

2) av serviceproducenter om besök för undersökning och vård enligt 3 kap. och resor enligt 4 kap.

Dessutom har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att av den som med stöd av ett avtal som avses i 20 kap. 5 § sköter samordning av resor få uppgifter om namn och personbe-teckning på försäkrade samt sådana uppgifter om resor, färdstätt och färdtjänstproducenter som behövs för betalning av avgifter för samordning eller sammanlänkning av resor som ersätts enligt denna lag.

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

1) lämna information om en försäkrads läkemedelsinköp till den läkare som har förskrivit läkemedlet, om den försäkrade trots anmärkning från Folkpensionsanstalten upp-repade gånger med nämnda läkares och andra läkares recept har köpt en större mängd läkemedel än vad behandlingen av sjukdomen förutsätter,

2) till apoteken lämna namn och personbe-teckning på sådana försäkrade till vilka läkemedelsersättning inte skall betalas genom

förmedling av ett apotek som tillämpar det redovisningsförfarande som avses i 15 kap. 9 §,

3) lämna sådan information till Rätts-skyddscentralen för hälsovården som den be-höver för utförande av sina uppgifter om lä-kare som upprepade gånger har föreskrivit en avsevärt större mängd läkemedel än vad be-handlingen av en sjukdom enligt denna lag förutsätter,

4) till apotek som tillämpar redovisnings-förfarandet enligt 15 kap. 9 § i samband med köp av läkemedel eller till serviceproducenter i samband med besök för vård eller un-dersökning enligt 3 kap. eller resor enligt 4 kap. lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad; om personen är försäkrad, kan Folkpensionsanstalten dessutom in-formera apoteket om det kan överlåta läke-medel till den försäkrade till ett pris som är nedsatt med beloppet av sjukförsäkringser-sättningen samt lämna uppgifter om de spe-cialersättningsrättigheter för läkemedel som den försäkrade beviljats, ersättningsrättig-heter i fråga om kliniska näringspreparat samt grundersättningsrättigheter i fråga om läke-medel som omfattas av begränsad grunder-sättning och om uppnående av den årliga självriskandelen, samt till färdtjänstprodu-center lämna uppgifter om uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader.

5) till den som med stöd av ett avtal om tillhandahållande av tjänster för samordning av resor sköter samordning av resor lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad; om personen är försäkrad, kan Folkpensionsanstalten dessutom till den som med stöd av avtal sköter samordning av resor lämna den försäkrades adress, uppgifter om uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader och andra uppgifter om den försäkrade som är nödvändiga för förmedlingen av resor.

_____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. förutsätter får vidtas innan lagen träder i
Åtgärder som verkställigheten av lagen kraft.

Helsingfors den 2 juni 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 15 och 19 kap. i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 15 kap. 9 §, 19 kap. 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom. av den 19 kap. 5 § 1 mom. sådan den lyder i lag 885/2005, samt *fogas* till 19 kap. 1 § nya 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

15 kap.

Verkställighet

9 §

Betalning av ersättning till apotek

Om ett apotek för en försäkrads läkemedelsinköp har uppburit ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 5 kap., kan ersättningen betalas till apoteket på basis av redovisning som apoteket gör.

Om läkemedelsersättning med stöd av 1 mom. betalas till apoteket, ges den försäkrade inte ett skriftligt beslut om betalning av ersättning. Ett beslut skall dock ges om den försäkrade yrkar det inom sju dagar från den tidpunkt då han eller hon har betalt självriskandelen av läkemedlets pris till apoteket.

Föreslagen lydelse

15 kap.

Verkställighet

9 §

Direktorsättningsförfarande

Om ett apotek för en försäkrads läkemedelsinköp har debiterat ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 5 kap. *eller om en serviceproducent har debiterat en försäkrad för läkararvode, tandläkararvode eller ett pris för undersökning eller vård som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 3 kap. eller om en färdtjänstproducent har debiterat en försäkrad för den i 4 kap. 7 § avsedda självriskandelen av priset för en resa*, kan ersättningen betalas till apoteket *eller serviceproducenten* på basis av redovisning som apoteket *eller serviceproducenten* gör enligt vad som avtalas särskilt.

Om ersättning enligt sjukförsäkringslagen med stöd av 1 mom. betalas till apoteket eller serviceproducenten, ges den försäkrade inte ett skriftligt beslut om betalning av ersättningen. Ett beslut skall dock ges, om den försäkrade yrkar det. *Yrkandet skall framställas inom sex månader från det att läkemedlet köptes eller tjänsten tillhandahölls.*

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att få uppgifter

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt att för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av färdtjänstproducenter, socialserviceproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, om den som söker en förmån inte själv tillhandahåller dessa uppgifter, samt av apotek utredningar om en försäkrads ersättningsgilla läkemedelsinköp för genomförandet av direktersättningsförfarandet enligt 15 kap. 13 § i denna lag.

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att få uppgifter

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt att för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av färdtjänstproducenter, socialserviceproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, såvida den som söker förmånen inte själv tillhandahåller dessa uppgifter.

Dessutom har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för betalning av ersättning enligt 15 kap. 9 § av apotek eller serviceproducenter få uppgifter om namn och personbeteckning på försäkrade samt för betalning av nämnda ersättning nödvändiga utredningar

1) av apotek om en försäkrads ersättningsgilla läkemedelsinköp enligt 5 kap.,

2) av serviceproducenter om besök för undersökning och vård enligt 3 kap. och resor enligt 4 kap.

Dessutom har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att av den som med stöd av ett avtal som avses i 20 kap. 5 § sköter samordning av resor få uppgifter om namn och personbeteckning på försäkrade samt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

1) lämna information om en försäkrads läkemedelsinköp till den läkare som har förskrivit läkemedlet, om den försäkrade trots anmärkning från Folkpensionsanstalten upprepade gånger med nämnda läkares och andra läkares recept har köpt en större mängd läkemedel än vad behandlingen av sjukdomen förutsätter,

2) till apoteken lämna namn och personbeteckning på sådana försäkrade till vilka läkemedelsersättning inte skall betalas genom förmedling av ett apotek som tillämpar det redovisningsförfarande som avses i 15 kap. 9 §,

3) lämna sådan information till Rättskyddscentralen för hälsovården som den behöver för utförande av sina uppgifter om läkare som upprepade gånger har föreskrivit en avsevärt större mängd läkemedel än vad behandlingen av en sjukdom enligt denna lag förutsätter,

4) till apotek som tillämpar redovisningsförfarandet enligt 15 kap. 9 § i samband med köp av läkemedel *med hjälp av teknisk anslutning* lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad; om personen är försäkrad kan Folkpensionsanstalten dessutom informera apoteket om det kan överlåta läkemedel till den försäkrade till ett pris som är nedsatt med beloppet av sjukförsäkringsersättningen samt lämna uppgifter om de specialersättningsrättigheter för läkemedel som den försäkrade beviljats, ersättningsrättigheter i fråga om kliniska näringspreparat samt grundersättningsrättigheter i fråga om läkemedel som omfat-

sådana uppgifter om resor, färdstätt och färdtjänstproducenter som behövs för betalning av avgifter för samordning eller sammanlänkning av resor som ersätts enligt denna lag.

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

1) lämna information om en försäkrads läkemedelsinköp till den läkare som har förskrivit läkemedlet, om den försäkrade trots anmärkning från Folkpensionsanstalten upprepade gånger med nämnda läkares och andra läkares recept har köpt en större mängd läkemedel än vad behandlingen av sjukdomen förutsätter,

2) till apoteken lämna namn och personbeteckning på sådana försäkrade till vilka läkemedelsersättning inte skall betalas genom förmedling av ett apotek som tillämpar det redovisningsförfarande som avses i 15 kap. 9 §,

3) lämna sådan information till Rättskyddscentralen för hälsovården som den behöver för utförande av sina uppgifter om läkare som upprepade gånger har föreskrivit en avsevärt större mängd läkemedel än vad behandlingen av en sjukdom enligt denna lag förutsätter,

4) till apotek som tillämpar redovisningsförfarandet enligt 15 kap. 9 § i samband med köp av läkemedel *eller till serviceproducenter i samband med besök för vård eller undersökning enligt 3 kap. eller resor enligt 4 kap.* lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad; om personen är försäkrad, kan Folkpensionsanstalten dessutom informera apoteket om det kan överlåta läkemedel till den försäkrade till ett pris som är nedsatt med beloppet av sjukförsäkringsersättningen samt lämna uppgifter om de specialersättningsrättigheter för läkemedel som den försäkrade beviljats, ersättningsrättigheter i fråga om klinis-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tas av begränsad grundersättning och om uppnående av den årliga självriskandelen.

ka näringspreparat samt grundersättningsrättigheter i fråga om läkemedel som omfattas av begränsad grundersättning och om uppnående av den årliga självriskandelen, samt till färdtjänstproducenter lämna uppgifter om uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader.

5) till den som med stöd av ett avtal om tillhandahållande av tjänster för samordning av resor sköter samordning av resor lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad; om personen är försäkrad, kan Folkpensionsanstalten dessutom till den som med stöd av avtal sköter samordning av resor lämna den försäkrades adress, uppgifter om uppnående av den årliga självriskandelen för resekostnader och andra uppgifter om den försäkrade som är nödvändiga för förmedlingen av resor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
